

Ocenenie Access•City Award 2018

Príklady najlepších postupov pri
vytváraní bezbariérovějších miest
v EÚ

Sociálna Európa

Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2018

© Európska únia, 2018

Opakované použitie je povolené len s uvedením zdroja.

Politiku opätovného použitia dokumentov Európskej únie upravuje rozhodnutie 2011/833/EÚ (Ú. v. EÚ L 330, 14.12.2011, s. 39).

Na akékoľvek použitie alebo reprodukciu fotografií alebo iného materiálu, ktorý nie je predmetom autorského práva EÚ, je potrebné povolenie priamo od držiteľov práv.

Print ISBN 978-92-79-80886-9 doi: 10.2767/072670 KE-BL-18-001-SK-C
PDF ISBN 978-92-79-80813-5 doi: 10.2767/419196 KE-BL-18-001-SK-N

Obsah

Predslov.....	4
Ocenenie Access City Award 2018 – ľahko čitateľná verzia.....	5
Úvod.....	11
Lyon, Francúzsko – víťaz.....	12
Ľubl'ana, Slovinsko – druhé miesto.....	16
Luxemburg, Luxembursko – tretie miesto.....	20
Viborg, Dánsko – osobitné uznanie: Bezbariérovosť v historickom prostredí.....	24
Účasť v súťaži Access City Awards 2019.....	28

Predslov

Po ôsmich ročníkoch súťaže sa ocenenie Access City Award stalo uznávaným európskym ocenením a som hrdá na to, že mestá aj naďalej inovujú, aby uspokojili potreby všetkých občanov.

Kvalita a rozsah inovácií, ktoré ukázali tohtoroční víťazi, nás posúvajú na novú úroveň bezbariérovosti v Európe a sú trvalým zdrojom inšpirácie a usmernenia pre ďalšie mestá.

Z pohľadu Európskej komisie je ocenenie Access City jasným dôkazom toho, aký význam má bezbariérovosť pre európske mestá. Mnoho miest má náročný terén, finančné obmedzenia alebo musí venovať pozornosť zachovaniu historických budov.

Vítame stály a rastúci dôraz na vytváranie inkluzívnej Európy, v rámci ktorej môžu všetci občania slobodne žiť, pracovať a tráviť voľný čas bez toho, aby im v pohybe či účasti bránili bariéry.

Cieľom tejto publikácie je poskytnúť nápady na politiku a praktické príklady, ktoré pomôžu inšpirovať ďalšie mestá čeliace podobným výzvam. Všetky mestá v EÚ majú spoločnú ambíciu zlepšiť prístupnosť nielen pre starších občanov a ľudí so zdravotným postihnutím – ale v prospech všetkých.

Tohtoroční víťazi sú príkladom, ktorý, ako dúfame, povzbudí mnohé iné mestá, aby sa súťaži zúčastnili v budúcom roku. Lyon, Ľublana, Luxemburg a Viborg ukazujú, že kdekoľvek sa v Európskej únii nachádzate, môžete urobiť zmeny, ktoré priamo ovplyvnia životy občanov.

Marianne Thyssenová

Komisárka pre zamestnanosť,
sociálne záležitosti, zručnosti
a pracovnú mobilitu

Ocenenie Access•City Award 2018

Ľahko čitateľná verzia

Kto sme?

Sme Európska komisia a Európske fórum zdravotného postihnutia.

Európska komisia navrhuje zákony, ktoré pomáhajú európskym obyvateľom.

Európske fórum zdravotného postihnutia chráni práva ľudí so zdravotným postihnutím v Európe.

Často spoločne pracujeme na tom, aby bola Európa pre ľudí so zdravotným postihnutím lepšia.

Každý rok napríklad organizujeme súťaž **Access City Award**.

Čo je Access City Award?

Access City Award je ocenenie, ktoré každoročne dávame mestám, ktoré usilovne odstraňujú bariéry.

Mesto je bezbariérové, keď v ňom môžu všetci ľudia bez problémov žiť, pohybovať sa a využívať všetky služby.

Mesto je napríklad bezbariérové,
keď sa všetci ľudia:

- dostanú ľahko autobusom alebo metrom do práce,
- ľahko si kúpia lístky v automatoch na lístky,
- ľahko sa pohybujú po uliciach a dostanú do verejných budov,
- dostávajú zrozumiteľné informácie.

Je to dôležité pre všetkých a hlavne pre osoby so zdravotným postihnutím a starších občanov. Často je pre nich niečo neprístupné. Ak je niečo neprístupné, nemôžu sa zapájať do spoločnosti ako všetci ostatní. Budú vynechaní.

Ak napríklad autobusy nemajú rampy, vozičkári sa nedostanú do práce ani niekam inam.

Súťaž Access City Award je teda šancou pre európske mestá, aby ukázali, ako pracujú na tom, aby boli prístupné pre všetkých.

Zapojte sa do ďalšieho ročníka súťaže Access City Award

Európska únia tento rok oslavuje kultúru a to, ako starší ľudia postupne odovzdávajú kultúru mladším. Kultúra môže znamenať umenie, hudbu, divadlo, jedlo a iné veci z danej krajiny, ktoré povedia veľa o jej histórii a ľuďoch.

Tak ako všetko ostatné, aj kultúra by mala byť prístupná pre všetkých.

Osoby so zdravotným postihnutím by napríklad mali mať možnosť navštíviť múzeum alebo iné budovy a miesta, kde sa môžu dozvedieť viac o kultúre krajiny.

V tomto roku preto udeľujeme dve ďalšie ceny mestám, ktoré sa snažia sprístupniť kultúru všetkým.

Účasť v súťaži

Access•City Awards 2019

Ktoré mestá sa môžu zúčastniť?

Ocenenie Access City Award nie je pre všetky mestá. Súťaže Access City Award sa môžu zúčastniť mestá, ktoré:

- sú situované v krajinách, ktoré patria do Európskej únie. **Európska únia** je skupina 28 európskych krajín, ktoré sa spojili, z Európy urobili pre svojich občanov lepšie miesto.
- majú viac ako 50 000 obyvateľov.
Ak má krajina menej ako dve takéto mestá, môžu sa spojiť dve alebo viac menších miest.
Ak majú spolu viac ako 50 000 obyvateľov, môžu sa zúčastniť súťaže Access City Award.
Len dve osobitné ceny za bezbariérovosť kultúry môžu byť udelené aj menším mestám, ktoré majú menej ako 50 000 obyvateľov.

Mesto, ktoré získalo cenu Access City Award v minulom roku, sa nemôže opäť zúčastniť v tomto roku.

Ako sa mestá môžu zúčastniť?

Mestá, ktoré sa chcú zúčastniť súťaže Access City Award, sa musia prihlásiť online. Ľudia, ktorí mestá riadia a robia v nich dôležité rozhodnutia, musia vyplniť formulár na internete.

Vo formulári musia:

- povedať, prečo si myslia, že by ich mesto malo získať ocenenie Access City Award,
- uviesť príklady a ukázať, ako sa mesto ľuďom sprístupňuje,
- porozprávať o tom, ako plánujú pokračovať v tejto dobrej práci v budúcnosti.

Mestá, ktoré sa v tomto roku chcú zapojiť do súťaže Access City Award, si môžu pozrieť stránku:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1141>

Na túto webovú stránku dáme všetky správy o súťaži Access City Award.

Oznámime aj to, dokedy musia mestá vyplniť formulár, aby sa mohli v súťaži Access City Award v tomto roku zúčastniť.

Ako vyberáme víťaza?

Určité skupiny ľudí skontrolujú prácu vo všetkých mestách, ktoré sa do súťaže Access City Award prihlásia.

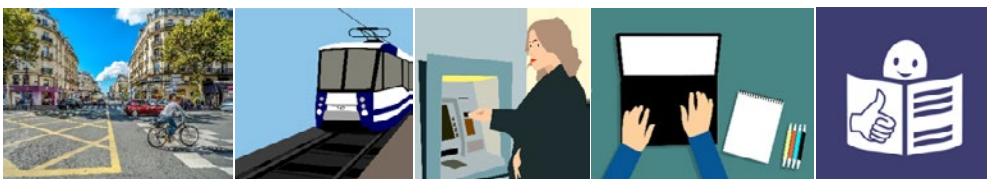

V týchto skupinách sú aj osoby so zdravotným postihnutím a starší občania.

Kontrolujú, čo mestá robia, aby veci sprístupnili pre dobro ich obyvateľov.

Kontrolujú napríklad, či sú v mestách prístupné:

- budovy a ulice,
- autobusy, metro a iná verejná doprava,
- automaty na lístky a bankomaty,
- webové stránky a iné technológie, ktoré ľudia používajú na komunikáciu, a
- či sú informácie ľahko čitateľné a zrozumiteľné pre všetkých.

Zistia, ktoré z miest postupuje pri sprístupňovaní týchto vecí všetkým ľuďom najlepšie. Toto mesto získa ocenenie Access City Award.

Kedy predstavíme víťaza?

V Decembri 2018 budeme mať veľké stretnutie v Bruseli, kde budeme hovoriť o právach osôb so zdravotným postihnutím. Na tomto stretnutí tiež oznámime, ktoré mesto získalo za tento rok ocenenie Access City Award. Potom tomuto mestu ocenenie Access City Award odovzdáme.

Ďalšie informácie?

Ak chcete viac informácií, pošlite nám e-mail na adresu: **secretariat@accesscityaward.eu**

Úvod

Program Access City Award bol spustený v roku 2010 s cieľom podporiť bezbariérovosť mestského prostredia pre rastúcu populáciu starších občanov a osôb so zdravotným postihnutím v Európe.

Každý rok sa o cenu uchádza široká paleta miest z krajín celej Európskej únie. Po prvom preskúmaní vnútroštátnymi porotami sa vybraní uchádzači dostanú na európsku úroveň k porote odborníkov v oblasti bezbariérovosti, ktorí rozhodnú o víťazoch a o udelení „osobitného uznania“.

Vybrané kategórie sa môžu každý rok líšiť. V rámci ocenenia Access City Award 2018 bolo okrem prvej, druhej a tretej ceny udelené osobitné uznanie.

Osobitné uznanie bolo udelené mestu, ktoré veľmi originálnym spôsobom dokázalo zladať potrebu prístupu k práci s potrebou chrániť historické centrum mesta a s náročnou kopcovitou topografiou.

Ocenenia poukazujú na to, že zlepšenie prístupnosti nie je vždy o rozsiahlych investíciách alebo veľkých úpravách. Môže byť založené na pochopení potrieb a využití obmedzených zdrojov na dosiahnutie čo najlepšieho účinku. Dokonca aj malé zmeny môžu mať veľký dosah a zabezpečiť, že sa ľudia budú môcť podieľať na živote mesta.

Komisárka Thyssenová a zástupcovia ocenených miest na slávnostnom odovzdávaní ocenenia Access City Award.

Lyon, Francúzsko

Víťaz

Prvú cenu v súťaži Access City Awards 2018 získalo mesto Lyon vo Francúzsku.

Lyon, známy ako „la Ville des Lumières“, je významná európska metropola, ktorá leží na mieste, kde sa stretáva severná a južná Európa. Je postavený okolo dvoch vrchov a pretekajú ním rieky Rhone a Saône.

Stará časť mesta Lyon, stredoveká a renesančná časť mesta, Presqu'île v Haussmannovom štýle, obchodná štvrť Part Dieu a moderná štvrť Confluence majú spolu 515 000 obyvateľov.

Prierezový prístup

Mesto Lyon sa rozhodlo riešiť bezbariérovosť ako prierezovú záležitosť a výrazne investovať do vytvárania bezbariérového a inkluzívneho prostredia.

S dvoma témami, témou fyzickej prístupnosti a témou prístupnosti mestského života, Lyon vykonáva program, ktorý sa začal v roku 2016 a bude trvať do roku 2024.

Na koordináciu a riadenie programu bol vymenovaný vedúci misie, ktorý je podriadený generálnemu sekretariátu mesta. Sieť zahŕňajúca 13 mestských odborov sa podieľa na realizácii iniciatív v oblasti kultúry, vzdelávania, podpory detí, športu, ľudských zdrojov, občianstva a verejných priestorov.

Poradný orgán zložený z volených zastupiteľov, mestských služieb

“

S novými povrchovými úpravami v Parc Blandan je bezbariérová cesta s hladkým povrchom zreteľne rozpoznateľná a je ľahké povrchy vzájomne odlíšiť.

”

Éric

Konzultácie s osobami so zdravotným postihnutím o možnostiach a prioritách

a 62 miestnych združení vrátane osôb so zdravotným postihnutím a starších občanov sa intenzívne angažuje v navrhovaní priorít, skúmaní možností a sledovaní pokroku v plnení.

“ Využívam službu Optiguide, pretože mi pri cestovaní poskytuje väčšiu nezávislosť. Cítim sa sebaistejšie, keď je so mnou človek bez zdravotného postihnutia. ”

Myriam

Podpora nezávislej mobility

V rokoch 2008 až 2020 sa investuje 97 miliónov eur do bezbariérových úprav metra a električiek. Všetky autobusy a väčšina autobusových zastávok sú už bezbariérové.

Služba Optibus určená pre ľudí so zdravotným postihnutím zabezpečuje ročne viac ako 100 000 ciest a každoročne sa uskutočňuje 4 800 ciest pomocou služby Optiguide, ktorá poskytuje kompletné informácie o trase a individuálne usmernenie s cieľom umožniť ľuďom samostatne cestovať verejnou dopravou.

Využitie služby Optiguide na podporu nezávislej mobility

Využitie technológie na odstraňovanie bariér

Webové sídlo mesta obsahuje stránku venovanú ľuďom so zdravotným postihnutím, ktorá na jednom mieste poskytuje všetky užitočné informácie o prístupe a ďalších záležitostiach. Mestský časopis je k dispozícii v Braillovom písme aj vo forme audionahrávky.

Bezbariérové športové a rekreačné zariadenia: žene pomáhajú vstúpiť do bazéna

Zistenie toho, kedy je bezpečné prechádzať na semafore

Aplikácia mesta obsahuje funkciu, ktorá obyvateľom umožňuje hlásiť poruchy semaforov alebo iné prekážky prístupnosti. Geolokalizácia a fotografie umožňujú mestským službám rýchlo zasiahnuť a problémy riešiť. Aplikácia tiež umožňuje používateľovi vyhľadať parkovacie miesta vyhradené pre osoby so zdravotným postihnutím.

Aplikácia `enform@lyon` bola vytvorená na podporu športových aktivít v zariadeniach, ktoré sú k dispozícii na rôznych miestach v meste. Aplikácia obsahuje trasy, po ktorých sa môžu pohybovať ľudia s poruchami mobility.

Iná aplikácia pre verejnú dopravu umožňuje cestujúcim vybrať si najprístupnejšiu trasu, napríklad identifikáciou kratších trás alebo trás s bezbariérovými vstupmi. Aplikácia obsahuje funkciu „upozornenie o prístupnosti“, ktorá informuje používateľov o výpadkoch a opravách výtahov alebo eskalátorov.

Návšteva scény

Myslím, že je skvelé,
že môžeme navštíviť
divadelné scény.
Dovoľuje nám to
vidieť detaily
predstavenia. Sme
naozaj VIP.

Lise

Kultúra a vzdelávanie

Divadlo Théâtre des Célestins organizuje hmatové návštevy divadelnej scény a stretnutia s hercami, aby umožnilo ľuďom so zrakovým postihnutím získať lepšiu predstavu o tom, ako divadlo funguje. Ponúka tiež priestory pre invalidné vozíky, pomocné zariadenia na počúvanie a odlišnú cenovú politiku pre divákov so zdravotným postihnutím.

Knižnice v meste majú viac ako 3 500 zvukových kníh a poskytujú službu dovozu domov pre starších občanov a ľudí so zdravotným postihnutím, ktorí si knihy nedokážu odniesť sami. V rokoch 2016/2017 sa uskutočnilo 15 prednášok a výstav s informáciami v posunkovom jazyku a s audio popisom.

Mesto je presvedčené o význame integrácie a začleňuje deti so zdravotným postihnutím do bežnej spoločnosti, takže každé dieťa má zabezpečený prístup k športovým aktivitám a do školských jedální. Na splnenie tejto politiky úplného prístupu sa investuje ďalších 110 000 eur do posilnenia dozorného tímu a školenia 120 riaditeľov škôl a iných zariadení.

Integrácia a začlenenie doma aj v práci

Súčasťou programu mesta je zabezpečenie bezbariérového prístupu do 700 budov a verejných priestorov s nákladmi 38 miliónov eur.

Experimentálny prístup k medzigeneračnému bývaniu bol realizovaný v obytnom komplexe so 75 bytmi, z ktorých je 25 určených pre starších občanov a osoby so zdravotným postihnutím a poskytuje sa k nim nepretržitá prítomnosť asistenčnej služby.

V sektore zamestnanosti absolvujú všetci zamestnanci miestnej samosprávy pri nástupe do zamestnania odbornú prípravu v oblasti informovanosti o zdravotnom postihnutí a integrácia na pracovisku výrazne prekračuje zákonné požiadavky, keďže 7,8 % zamestnancov mesta tvoria osoby so zdravotným postihnutím. V rokoch 2016 až 2018 Lyon investuje ďalší 1 milión eur do vybavenia pracovných staníc tak, aby vyhovovali potrebám zamestnancov so zdravotným postihnutím.

Mesto tiež podporuje zamestnávanie ľudí so zdravotným postihnutím v širšej komunite tým, že pri uzatváraní zmlúv uprednostňuje spoločnosti, ktoré sa môžu preukázať dobrým prístupom v oblasti zamestnávania.

L'ubl'ana, Slovinsko

Druhé
miesto

L'ubl'ana, hlavné a najväčšie mesto Slovinska, získalo v súťaži Access City Awards 2018 druhé miesto.

Mesto s viac ako 288 000 obyvateľmi sa nachádza v centrálnej časti Slovinska, kde sa stretávajú štyri zemepisné oblasti, a preteká cezeň rieka L'ubl'anica. Na juh sa mesto rozprestiera na L'ubl'anských močiaroch, ostatné strany sú obklopené kopcami.

Mesto si zachovalo svoje historické dedičstvo a pýši sa mnohými zelenými plochami.

Vytvorenie bezbariérovej ekozóny

L'ubl'ana získala v roku 2016 titul Európske hlavné zelené mesto a snaží sa spojiť ciele lepšej prístupnosti a znižovania emisií, aby sa stala mestom, ktoré je lepšie pre každého.

Centrum mesta sa premenilo na bezbariérovú „ekozónu“ s minimálnou motorizovanou premávkou, vyplnenými medzerami medzi dlažobnými kameňmi, hmatovými vodiacimi pásmi, znižovanými obrubníkmi a rampami.

Problémy s prístupom je možné hlásiť telefonicky, cez internet alebo prostredníctvom aplikácie nazvanej Lepšie vonku. V rámci systému „rýchlej opravy“ mesto do 24 hodín vykoná nápravu v prípade naliehavých sťažností týkajúcich sa prístupnosti.

V oblasti je možné cestovať zdarma v šiestich električných vozidlách, z ktorých tri sú prístupné pre vozičkárov. K dispozícii je tiež električný vláčik a lanovka na kopec k l'ubl'anskému hradu.

“

Pre občanov so zdravotným postihnutím, najmä pre ľudí so sluchovým postihnutím, je život v L'ubl'ane jednoduchší a každý rok prístupnejší vďaka vizuálnym elektronickým médiám a verejným oznamom. Teší nás a sme radi, že sa naše mesto o ľudí so zdravotným postihnutím tak dobre stará.

”

Nikolaj Vogel,
Mestská asociácia
nepočujúcich v L'ubl'ane

Rampa na „Mesarski most“ v centre mesta

Pohyb po meste

Všetky mestské autobusy majú znížené podlahy pre vozičkárov, takmer všetky disponujú nástupnými rampami a zvukovými a vizuálnymi hláseniami vo vozidle. Autobusové zastávky v centre mesta poskytujú informácie o príchode autobusov v reálnom čase a ďalšie zastávky budú vybavené touto technológiou v najbližšom roku.

Cestovanie je pre zdravotne postihnutých obyvateľov a ich opatrovateľov bezplatné. Systém jedinečných identifikačných kariet umožňuje v prípade potreby rýchle poskytnutie pomoci počas cesty.

Používatelia sa podľa potreby môžu telefonicky obrátiť na službu na požiadanie, ktorá je k dispozícii pre tých, ktorí potrebujú prepravu od dverí k dverám.

K dispozícii je mnoho nových lávok cez rieku a „Mesarski most“ poskytuje možnosť prístupu vozičkárov na loď.

Verejné mestské toalety sú bezplatné a v súčasnosti je 10 z 19 toaliet bezbariérových.

Inteligentný bezbariérový cestovný ruch a kultúra

Od roku 2016 funguje informačné stredisko v centre mesta, ktoré sa špecializuje na informácie pre návštevníkov starších ako 65 rokov a návštevníkov so zdravotným postihnutím.

K dispozícii mapa mesta s vyznačením bezbariérových lokalít.

Hmatový pás na Čopovej ulici v centre mesta

“ V priebehu rokov sa Ľubľana stala moderným európskym mestom, ktoré je čoraz viac prispôsobené ľuďom so zdravotným postihnutím. Začalo to rampami, potom sa na križovatkách objavili zvukové semaforey. V posledných rokoch pribudli hlásenia v mestských autobusoch a vo výt'ahoch, najmä v zdravotníckych zariadeniach. Dôležité je tiež umožniť ľuďom na invalidnom vozíku prístup do budov verejného významu, ako sú banky, pošty, zdravotné strediská, mestské úrady, správne jednotky. ”

Dr. Luj Šprohar

Asociácia zrakovo postihnutých v Ľubľane

Boli tiež zavedené „inteligentné“ riešenia s cieľom zvýšiť prístupnosť kultúrneho života v meste. Patrí k nim tlmočenie do posunkového jazyka v divadlách, hmatové exponáty a mapy (napríklad hradu), upravené videá, multisenzorická sprievodcovská služba a ľahko použiteľné informácie.

Informácie mesta poskytované online spĺňajú štandardy pre prístupnosť webových sídel a plánujú sa aj ďalšie aktualizácie. Súčasťou webovej stránky je aj priestor pre priamu komunikáciu občanov s mestskými orgánmi.

Prístup k práci

Pracovné príležitosti, prispôsobené sociálne bývanie a bezbariérová verejná doprava robia z Ľubľany atraktívne mesto pre ľudí so zdravotným postihnutím, v ktorom môžu žiť a pracovať.

Existuje široká škála iniciatív na podporu otvorených a chránených pracovných príležitostí. Príkladom sociálneho podnikania je reštaurácia „Druhá Violina“ (Druhé husle) v starom centre mesta, kde sú ľudia s mentálnym postihnutím zapojení do skutočného pracovného prostredia.

“ Iniciatíva pre väčšiu prístupnosť nám dáva nádej, že sa Ľubľana stane ešte bezbariérovejšou. ”

Sandi

Mestská asociácia nepočujúcich v Ľubľane

OVIRANTlon - triatlon, počas ktorého musia účastníci prekonať prekážky, ktorým čelia ľudia so zdravotným postihnutím v každodennom živote

Bezbariérovosť: kľúčový ukazovateľ kvality života

Starosta Ljubľany propaguje význam bezbariérovosti ako kľúčového ukazovateľa kvality života v meste a požaduje, aby mestské služby uprednostňovali otázky prístupu a ochranu najzraniteľnejších skupín v spoločnosti.

Celková politika mesta v oblasti trvalo udržateľného rozvoja spočíva v zabezpečení toho, aby základom každého rozvoja bola zásada začleňovania obyvateľov aj návštevníkov.

V meste bol zavedený komplexný monitorovací systém pre všetky rozvojové aktivity a jedným z kľúčových ukazovateľov spokojnosti je prístupnosť pre skupiny s poruchou mobility. Organizácie pre ľudí so zdravotným postihnutím v meste toto úsilie vnímajú a vítajú ho.

Ďalšie kroky

K plánu na ďalšie zvýšenie bezbariérovosti patria aktualizácie prístupnosti webových sídel, úpravy budov aj obsahu kultúrnych inštitúcií mesta, inštalácie hmatových značení a zabezpečenie úplnej bezbariérovosti bytového fondu sociálneho bývania. Kľúčovou prioritou je tiež školenie zamestnancov v oblasti informovanosti o zdravotnom postihnutí.

Luxemburg, Luxembursko

Tretie
miesto

Mesto Luxemburg so 116 328 obyvateľmi získalo v súťaži Access City Awards 2018 tretie miesto.

Mesto je postavené na skale, jeho počiatky siahajú do roku 963 a úzke uličky a strmé svahy predstavujú hlavné výzvy prístupnosti pre technické oddelenia mesta.

Mesto sa zaviazalo zlepšiť prístupnosť pre osoby so zdravotným postihnutím a starších občanov a pracuje na realizácii akčného plánu založeného na Dohovore OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím.

“ Mestská autobusová doprava v Luxemburgu sa zlepšila a väčšina cestujúcich je ochotná pomôcť. Niektoré obchody majú rampu, zatiaľ čo v iných svojim klientom s prístupom do obchodu pomáhajú. Staveniská sú zvyčajne zabezpečené. V prípade problémov môžete vždy kontaktovať mesto. Vo všeobecnosti sa v tejto oblasti neustále pracuje. ”

Joëlle Oesch

Členka participatívneho výboru

Zábery z každoročného týždňa mobility

Dizajn pre všetkých

Mesto Luxemburg sa zreteľne zameriava na koncepciu „špecifických potrieb“ a nie na identifikáciu ľudí z hľadiska ich zdravotného postihnutia. Základom tejto filozofie je koncepcia Dizajn pre všetkých, ktorá sa týka vytvorenia prostredia, v ktorom môže každý pohodlne žiť.

Medzi príklady zlepšení, ktoré sú prínosné pre všetkých, patria zvukové signály na všetkých križovatkách, nízkopodlažné autobusy vybavené rampami a zvukové a vizuálne hlásenia vo všetkých autobusoch.

Okrem bezbariérovej verejnej dopravy sú k dispozícii minibusy, ktoré vyzdvihnú ľudí z domova a ponúkajú znížené cestovné pre vozičkárov.

Podpora bezbariérovosti

Mesto organizuje týždne zvyšovania povedomia s cieľom podporiť lepšie pochopenie problematiky bezbariérovosti a inkluzívneho života.

Súčasťou programu je každoročný týždeň mobility a hudobný festival, inkluzívny gala večer, na ktorom vystupujú umelci so zdravotným postihnutím, a bezbariérové prehliadky mesta a múzea so sprievodcom.

Zábery z každoročného týždňa mobility

Pri všetkých akciách sú k dispozícii bezbariérové parkovacie miesta a toalety a organizuje sa bezbariérová kyvadlová doprava.

Mestský odbor pre informácie a špecifické potreby spolupracuje s kanceláriou cestovného ruchu, múzeami a ďalšími verejnými priestormi, do ktorých bol zabezpečený bezbariérový prístup – matričný úrad je len jedným príkladom. Aj všetky volebné miestnosti sú bezbariérové. Vo všetkých nových a rekonštruovaných budovách sa postupne zabezpečuje splnenie noriem pre prístupnosť.

Múzeum ponúka výstavu nazvanú „Múzeum pre všetkých“, ktorá integruje potreby všetkých občanov vrátane prisťahovalcov, detí a starších ľudí prostredníctvom jazyka, ktorý je zrozumiteľný pre všetkých.

Ďalším príkladom

Mesto ide ďalej, než určujú zákonné povinnosti, a s nasadením sa vyrovnáva s výzvami v oblasti bezbariérovosti naprieč všetkými odbormi, a to na politickej aj úradnej úrovni.

Všetky odbory sú zapojené do realizácie programu bezbariérovosti a mesto v plnej výške financuje všetky iniciatívy.

Vďaka jasne určenému ústrednému úradu pod vedením Madeleine Kayser a intenzívnej spolupráci so všetkými organizáciami zastupujúcimi osoby so zdravotným postihnutím urobilo mesto Luxemburg obrovský pokrok smerom k bezbariérovejšej infraštruktúre a zvýšenej informovanosti o rôznych otázkach zdravotného postihnutia, čo následne stimulovalo pozitívne kroky v iných mestách v celej krajine aj v širšom regióne.

Patrick Hurst

Predseda združenia „Nëmme Mat Eis“

Zvukové signály na križovatkách

Všetky rokovania mestskej rady sú tlmočené do posunkového jazyka a poskytuje sa akákoľvek iná potrebná forma pomoci. Kurzy nemeckého posunkového jazyka sa konajú trikrát ročne (na rôznych úrovniach) a sú prístupné pre verejnosť.

Úspech všetkých týchto iniciatív je založený na spolupráci s ľuďmi so špecifickými potrebami pri identifikácii problémov a stanovovaní priorít.

Pracovné príležitosti

Mesto je pevne odhodlané poskytovať zamestnanie osobám so zdravotným postihnutím. V súčasnosti tvoria 5,75 % zamestnancov mesta osoby so zdravotným postihnutím vrátane ľudí s poruchami učenia a pracovníkov, u ktorých došlo k zdravotnému postihnutiu počas kariéry.

Odbor integrácie a špeciálnych potrieb podporuje týchto pracovníkov úpravami pracovného prostredia, špeciálnou dopravou alebo inak.

Zaujímavým prvkom bezbariérovosti v našom meste je technológia bluetooth beacon, ktorá umožňuje ľuďom so zrakovým postihnutím vyhľadať autobusové zastávky a vypočítať si ohlásenie nasledujúcej autobusovej zastávky prostredníctvom mobilnej aplikácie.

Josianne Rommes

Členka participatívneho výboru

Využitie technológií na podporu bezbariérovosti

V roku 2017 mesto spustilo dva nové projekty na zabezpečenie bezbariérových technológií.

Prvým je nové webové sídlo vyvinuté tak, aby spĺňalo normy citlivého webového dizajnu, takže je prístupné nevidiacim, ktorí používajú čítačky obrazovky. Oddelenie pre komunikáciu a styk s verejnosťou tiež zabezpečuje, aby všetky online publikácie, napríklad brožúry a letáky, boli k dispozícii aj pre tých, ktorí používajú čítačky obrazovky. Povzbudzujú tiež ďalších pracovníkov v oblasti grafického dizajnu a komunikácie, aby postupovali tak isto.

Druhou novou iniciatívou bola inštalácia systému iBeacons na autobusových zastávkach s cieľom poskytovať informácie o príchode ďalšieho autobusu na zastávku používateľom aplikácie mesta. Je zvlášť prínosný pre ľudí s poškodením zraku, ale časom sa bude rozširovať aj pre potreby turistov a iných používateľov verejnej dopravy.

Viborg, Dánsko

Osobitné
uznanie

Mestu Viborg v Dánsku bolo udelené osobitné uznanie za „bezbariérovosť v historickom prostredí“. Táto cena je uznaním za pokrok pri zvyšovaní bezbariérovosti napriek náročným historickým aj topografickým podmienkam.

Viborg, ktorý má 50 200 obyvateľov, je jedným z najstarších miest v Dánsku, jeho počiatky siahajú do roku 900 pred n. l. a leží sa na svahoch nad dvoma jazerami. Mesto tvoria charakteristické strmé uličky a úzkeďažené cesty.

Inkluzívne kultúrne dedičstvo

Východiskovým bodom pre iniciatívy v oblasti bezbariérovosti vo Viborgu bol projekt „Bezbariérovosť v historickom centre – nové spôsoby rozvoja kultúrneho

dedičstva v meste Viborg“, ktorý mesto vypracovalo v spolupráci so štyrmi dánskymi nadáciami v rokoch 2010 až 2016.

Cieľom projektu bolo nájsť inovatívne riešenia na odstránenie fyzických bariér a na zlepšenie komunikácie tak, aby bolo historické dedičstvo mesta Viborg k dispozícii všetkým bez narušenia jeho autenticity.

Nenápadná bezbariérovosť

Projekt sa jednoznačne zameriava na riešenia, ktoré „na seba neupozorňujú“, čiže nenápadné a inkluzívne riešenia radšej než „špeciálne“ zariadenia, ktoré na ľudí so zdravotným postihnutím poukazujú.

Ako používatelia sa do genézy tohto projektu aktívne zapájame, čo nás veľmi uspokojuje.

Teší nás, že bezbariérovosť bola vnímaná v širšej perspektíve, nielen v zmysle jej fyzických aspektov.

Bol to pozitívny proces. Naše návrhy boli prijaté a ďalej rozvíjané, čo má pre nás veľkú hodnotu. Sme si istí, že z nich budú mať úžitok aj ostatní ľudia.

Člen miestnej pracovnej skupiny v meste Viborg

Nové námestie Nytorv

V historickom meste bolo prostredníctvom nových jednoúrovňových chodníkov, rámp a vodiacich pásov bezbariérovo upravených niekoľko verejných námestí, záhrad a ulíc. Námestie Nytorv je nový, úplne bezbariérový verejný priestor, ktorý bol vytvorený zo starého parkoviska.

Najstrmšie uličky v meste boli upravené pomocou odpočinkových plošín a v niekoľkých mestských záhradách boli vybudované nové rampy.

Vo všetkých použitých materiáloch sa odráža existujúce prostredie mesta – na nové jednoúrovňové chodníky, odpočívadlá a rampy bola použitá žula. Nové značky a modely mesta boli vyrobené z materiálu Tombac (zliatina medi a zinku), ktorý už bol použitý na lavičky v meste, koše atď.

Tieto nové prvky zvýšili príťažlivosť mesta pre každého a boli impulzom pre nové kultúrne podujatia a zariadenia vrátane pouličných trhov, kaviarní pod šírým nebom a koncertov.

Moderná komunikácia pre historické mesto

Trojrozmerný model mesta vznikol preto, aby umožnil ľuďom s poškodením zraku urobiť si „predstavu“ o meste. Informácie sú poskytnuté v textovej forme aj v Braillovom písme.

Aplikácia Spot Viborg vedie návštevníkov po historickom meste tromi trasami. Aplikácia využíva sledovanie pomocou GPS, zvuk a vizuálne zobrazenie a obsahuje aj informácie

o bezbariérových toaletách a parkovacích miestach. Tých, ktorí nechcú ísť po stanovenej trase, aplikácia upozorňuje na jednotlivé zaujímavosti a dáva im tak možnosť vytvoriť si vlastnú trasu. Aplikácia je k dispozícii v dánskom, anglickom a nemeckom jazyku.

Mesto plánuje vyhodnotiť aplikáciu po troch rokoch používania, aby zistilo, aké zmeny alebo vývoj by mohli byť potrebné.

Politická a komunitná angažovanosť

Víziou mesta Viborg je, že každý by mal mať možnosť žiť zdravý a aktívny život s prístupom k širokej škále kultúrnych, rekreačných a iných zážitkov. V roku 2009 mesto prijalo politiku pre oblasť zdravotného postihnutia. Vychádzala zo spätnej väzby z workshopov a stretnutí s miestnymi občanmi, organizáciami osôb so zdravotným postihnutím a staršími občanmi a hlavnými zainteresovanými stranami z centra mesta. Jej súčasťou je kontrolný zoznam bezbariérovosti, ktorý sa vzťahuje na verejné priestory a budovy a odporúča vhodné opatrenia.

Trojrozmerný hmatový model mesta

Jednourovňové chodníky umožňujú ľahký prístup bez toho, aby stratili svoj historický kontext

Rada pre zdravotné postihnutie radí mestu pri všetkých verejných stavebných projektoch a dve spoločné pracovné skupiny sú zamerané na „prirodzenú bezbariérovosť“ a bezbariérovosť mesta.

Mesto je presvedčené, že tento prístup, ktorý funguje naprieč všetkými politickými a riadiacimi úrovňami, je najefektívnejším spôsobom, ako napredovať.

Politika stanovuje hodnoty a zásady, ako aj priority pre opatrenia.

Projekt „Bezbariérovosť v historickom centre – nové spôsoby rozvoja kultúrneho dedičstva v meste Viborg“ bol vypracovaný a realizovaný v spolupráci s „Vedomostným panelom“ zloženým zo zástupcov dánskych vnútroštátnych organizácií s odbornými znalosťami v oblasti bezbariérovosti a lokálnej

pracovnej skupiny združujúcej miestnych obyvateľov, odborníkov na bezbariérovosť a hlavné zainteresované strany v centre mesta vrátane miestneho obchodného združenia a kancelárie cestovného ruchu.

Čo bude ďalej?

Mesto Viborg plánuje pokračovať v tejto iniciatíve na základe získaných poznatkov. K budúcim projektom patrí ďalší rozvoj oblasti okolo katedrály a rozšírenie existujúceho projektu s cieľom poskytnúť inkluzívny prístup k širokej škále zaujímavostí vrátane múzeí, divadiel a výstav, ako aj viacerých námestí a záhrad v meste.

Účasť v súťaži Access City Award 2019

Súťaž Access City Award organizuje Európska komisia spolu s Európskym fórom zdravotného postihnutia. Vyzýva mestá, aby sa podelili o svoje skúsenosti a zlepšili bezbariérovosť v prospech všetkých.

Chceli by ste, aby boli projekty vášho mesta uvedené v ďalšom vydaní brožúry o ocenení Access City Award? Chcete sa podeliť o svoje skúsenosti a opatrenia s ostatnými mestami?

Zúčastnite sa súťaže Access City Award 2019!

Deviaty ročník súťaže bude spustený na jar v roku 2018 (termín bude potvrdený). Do súťaže sa môžete prihlásiť tak, že vyplníte a odošlete elektronickú prihlášku do stanoveného termínu. Podrobné informácie budú k dispozícii na adrese:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1141>

Účasť v súťaži Access City Award je nielen príležitosťou na získanie uznania, ale aj jedinečnou šancou na preskúmanie aktuálnej situácie vo vašom meste pre potreby vlastného vnútorného auditu a merania pokroku. Preštudovanie otázok v prihláške je vynikajúci spôsob, ako analyzovať vašu politiku bezbariérovosti a určiť jej silné a slabé stránky.

Kto sa môže prihlásiť?

Uchádzačom musí byť samosprávny orgán mesta s viac ako 50 000 obyvateľmi v niektorom z členských štátov EÚ. V členských štátoch, ktoré majú menej než dve takéto mestá, sa súťaže môžu zúčastniť mestské oblasti zložené z dvoch alebo viacerých miest, ak ich celková populácia presahuje 50 000 obyvateľov. Keďže ocenenie Access City Award nemôže získať to isté mesto v dvoch po sebe nasledujúcich rokoch, víťazné mesto za rok 2018 sa nemôže znova zúčastniť v roku 2019. Všetky ostatné mestá vrátane tých, ktoré skončili na druhom a treťom mieste alebo získali osobitné uznanie, podporujeme v opätovnej účasti.

Na pomoc pri príprave na účasť v súťaži sú pokyny a pravidlá účasti k dispozícii vo všetkých úradných jazykoch EÚ na webovom sídle súťaže Access City Award:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1141>

Proces výberu

Poroty budú hodnotiť prijaté a plánované opatrenia v týchto oblastiach:

- zastavané prostredie a verejné priestranstvá,
- doprava a súvisiaca infraštruktúra,
- informácie a komunikácia vrátane nových technológií (IKT),
- občianska vybavenosť a verejné služby.

Poroty budú prihlášky hodnotiť na základe týchto piatich kritérií:

- rozsah akcií,
- vlastníctvo, úroveň záväzku,
- vplyv,
- kvalita a udržateľnosť výsledkov,
- zapojenie osôb so zdravotným postihnutím a príslušných partnerov.

Výberový proces je rozdelený do dvoch fáz: predbežný výber na vnútroštátnej úrovni a konečný výber na európskej úrovni. **Vnútroštátne poroty** v každej krajine vyberajú maximálne tri mestá spomedzi vnútroštátnych uchádzačov s využitím hodnotiacich kritérií poskytnutých Európskou komisiou. Títo vnútroštátni kandidáti postúpia do druhej fázy súťaže, v ktorej ich bude hodnotiť **európska porota**.

Víťaz súťaže Access City Award 2019 bude vyhlásený **začiatkom decembra 2018**. Slávnosť je súčasťou výročnej konferencie pri príležitosti Európskeho dňa osôb so zdravotným postihnutím v Bruseli.

Sekretariát súťaže Access City Award

Sekretariát súťaže Access City Award vám môže pomôcť pri príprave. Ak potrebujete ďalšie informácie, kontaktujte:

secretariat@accesscityaward.eu

2018
**EURÓPSKY ROK
 KULTÚRNEHO
 DEDIČSTVA**
 #EuropeForCulture

Ďalší ročník súťaže Access City Award bude oslavovať Európsky rok kultúrneho dedičstva

V roku 2018 oslavuje Európska únia kultúrne dedičstvo. Ďalší ročník súťaže Access City Award preto ocení mestá, ktoré urobili maximum pre to, aby ich dedičstvo a kultúra boli prístupné pre všetkých.

Okrem tradičného prvého, druhého a tretieho miesta budú udelené dve špeciálne ceny na oslavu úspechov v oblasti bezbariérového kultúrneho dedičstva a kultúry. Zatiaľ čo jedna špeciálna cena sa bude riadiť štandardnými pravidlami a bude udelená mestu s viac ako 50 000 obyvateľmi, druhá dá šancu – po prvý raz v histórii súťaže – mestám s menej ako 50 000 obyvateľmi zapojiť sa do súťaže a získať ocenenie.

Webové sídlo súťaže Access City Award bude v nadchádzajúcich mesiacoch pravidelne aktualizované, takže sa môžete tešiť na ďalšie informácie o týchto špeciálnych cenách.

Obráťte sa na EÚ

Osobne

V rámci celej EÚ existujú stovky informačných centier Europe Direct. Adresu centra najbližšieho k vám nájdete na tejto webovej stránke:

https://europa.eu/european-union/contact_sk

Telefonicky alebo e-mailom

Europe Direct je služba, ktorá odpovedá na vaše otázky o Európskej únii. Túto službu môžete kontaktovať:

- prostredníctvom bezplatného telefónneho čísla: 00 800 6 7 8 9 10 11 (niektorí operátori môžu tieto hovory spoplatňovať),
- prostredníctvom štandardného telefónneho čísla: +32 22999696, alebo
- e-mailom na tejto webovej stránke: https://europa.eu/european-union/contact_sk

Vyhľadávanie informácií o EÚ

Online

Informácie o Európskej únii sú dostupné vo všetkých úradných jazykoch Európskej únie na webovej stránke Europa: https://europa.eu/european-union/index_sk

Publikácie EÚ

Publikácie EÚ, bezplatné alebo platené, si môžete stiahnuť alebo objednať z kníhkupectva na webovej stránke <https://publications.europa.eu/sk/publications>. Ak chcete získať viac než jeden výtlačok bezplatných publikácií, obráťte sa na službu Europe Direct alebo vaše miestne informačné centrum (pozri https://europa.eu/european-union/contact_sk).

Právo EÚ a súvisiace dokumenty

Prístup k právnym informáciám EÚ vrátane všetkých právnych predpisov EÚ od roku 1952 vo všetkých úradných jazykoch nájdete na webovej stránke EUR-Lex:

<http://eur-lex.europa.eu>

Otvorený prístup k údajom z EÚ

Portál otvorených dát EÚ (<http://data.europa.eu/euodp/sk>) poskytuje prístup k súborom dát z EÚ. Dáta možno stiahnuť a opätovne použiť bezplatne na komerčné aj nekomerčné účely.

Každoročná súťaž Access City Award oceňuje európske mestá za ich snahu stať sa prístupnejšími pre osoby so zdravotným postihnutím a starších občanov. Táto brožúra oslavuje úspechy víťazov a ďalších v poradí za rok 2018 – Lyonu (Francúzsko), Ľubľany (Slovinsko), Luxemburgu (Luxembursko) a Viborgu (Dánsko) – a vyzdvihuje konkrétne kroky, ktoré podnikli na zlepšenie bezbariérovosti mesta. Medzi tieto kroky patria bezbariérové metro a električky, navigačné aplikácie, „ekozóny“ s obmedzenou dopravou a podujatia na zvýšenie informovanosti.

Naše publikácie si môžete stiahnuť alebo zadarmo sa prihlásiť na ich odber.
<http://ec.europa.eu/social/publications>

Ak si prajete dostávať pravidelné a aktuálne informácie o Generálnom riaditeľstve pre zamestnanosť, sociálne veci a začlenenie, zaregistrujte sa na **<http://ec.europa.eu/social/e-newsletter>** a zadarmo dostanete elektronické vydanie Sociálnej Európy.

socialeurope

EU_Social

